

Innst. S. nr. 24

(2001-2002)

Innstilling fra finanskomiteen om endring av Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft i statsbudsjettet for 2001

St.prp. nr. 100 (2000-2001)

Til Stortinget

SAMMENDRAG

Etter Stortingets vedtak av 28. november 2000 skal det for budsjetterminen 2001 betales avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres eller innføres til bruk her i landet etter en avgiftssats på 11,30 øre pr. kWh.

Da forbruksavgiften på elektrisk kraft ble vedtatt 28. november 2000 var kraftprisene vesentlig lavere enn i dag. Regjeringen foreslår derfor å redusere avgiftssatsen på elektrisk kraft med 1 øre som et tiltak for å redusere høye strømpriser. Regjeringen vil i statsbudsjettet for 2002 fremme forslag om ytterligere reduksjon i avgiften på elektrisitet.

Det foreslås at avgiftsendringen skjer med tilbakevirkning fra 2. juli 2001. Begrunnelsen for at dette tidspunktet velges og ikke 1. juli 2001, er at sistnevnte tidspunkt ifølge NVE vil medføre store kostnader for kraftleverandørene, noe som i neste omgang vil bli belastet sluttbrukerne. Måleravlesningene refereres mandager og 2. juli 2001, som er en mandag, medfører da at kraftleverandørene slipper å foreta manuelle etterberegninger for søndag 1. juli 2001. Avgiften på elektrisk kraft forfaller til betaling 1 måned og 20 dager etter utløpet av det kvartal regning/faktura er sendt, og det foreslås at avgiftsreduksjonen gjennomføres ved at kraftleverandørene avregner avgiftsreduksjonen i første faktura etter Stortingets vedtak.

Reduksjonen i forbruksavgiften med ett øre fra 2. juli 2001 vil gi en bokført virkning i 2001 på -130 mill. kroner. Den påløpte virkningen vil være på -265 mill. kroner. Årsvirkningen i 2002 vil være på -530 mill. kroner.

Anslaget for inntektene fra el-avgiften er blitt redusert med 200 mill. kroner i 2001 som følge av lavere elforbruk. Til sammen settes inntektene fra el-avgiften ned med 330 mill. kroner på budsjettet for 2001.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ranveig Frøiland, Svein Roald Hansen, Tore Nordtun, Torstein Rudihaugen og Hill-Marta Solberg, fra Høyre, Svein Flåtten, Torbjørn Hansen, Heidi Larssen og Jan Tore Sanner, fra Fremskrittspartiet, Gjermund Hagesæter, lederen Siv Jensen og Per Erik Monsen, fra Sosialistisk Venstreparti, Øystein Djupedal, Audun Bjørlo Lysbakken og Heidi Grande Røys, fra Kristelig Folkeparti, Ingebrigt S. Sørfohn og Bjørg Tørresdal, fra Senterpartiet, Morten Lund, fra Venstre, May Britt Vihovde, og fra Kystpartiet, Steinar Bastesen, viser til brev fra Finansdepartementet 6. november 2001, som er vedlagt innstillingen.

I brevet heter det bl.a. at

"Forslaget hadde som premiss at proposisjonen ble behandlet straks Stortinget trådte sammen etter sommeren. Dette har ikke skjedd."

Komiteen viser til at proposisjonen ble sendt til finanskomiteen 11. oktober 2001 og til at Stortingets valgkomité innberettet sammensetningen av Stortingets faste komiteer, herunder finanskomiteen, 22. oktober 2001.

I brevet pekes det videre på det store administrative merarbeid og merkostnader gjennomføringen St.prp. nr. 100 (2000-2001) vil medføre for kraftleverandørene. Gjennomføringen vil dessuten medføre et betydelig kontrollproblem for avgiftsmyndighetene.

Komiteen går imot forslaget i St.prp. nr. 100 (2000-2001) og foreslår at St.prp. nr. 100 (2000-2001) vedlegges protokollen.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, vil derfor isteden foreslå at avgiften reduseres med 2 øre pr. kWh med virkning fra 1. januar 2002, og vil fremme følgende forslag ved behandlingen av statsbudsjettet for 2002:

"Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres eller innføres til bruk her i landet. Avgiften skal også betales ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk. Avgiftssatsen er 9,30 øre pr. kWh."

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet viser til regjeringen Stoltenbergs forslag om å redusere el-avgiften med 1 øre pr. kWh fra 1. juli 2001. Disse medlemmer ville primært ønsket at dette forslaget var gjennomført, men vil under henvisning til de praktiske problemene og administrative kostnadene knyttet til dette, støtte forslaget om i stedet å redusere el-avgiften med 2 øre kWh fra 1. januar 2002.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til Fremskrittspartiets forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002) om å redusere el-avgiften med 7 øre fra 1. januar 2002 og viser også til forslaget fra Høyre, Kristelig Folkeparti og Venstre om å redusere el-avgiften med 2 øre fra 1. januar 2002.

Disse medlemmer registrerer med tilfredshet at det er stadig flere som ser nødvendigheten av å redusere de høye el-avgiftene, men mener at avgiftsvedtak som hovedregel bør gjøres en gang i året, og ikke som tilfeldige valgkamputspill, som i tillegg skal gis tilbakevirkende kraft.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet viser til at disse medlemmer ønsker et topris-system for el-avgift til husholdninger. Et slikt system vil bidra til at det stimuleres til strømsparing, noe som er i alles interesse. Systemet må være utformet slik at høyt forbruk betales relativt mer enn lavt forbruk. Disse medlemmer viser til at Norge har det høyeste elektrisitetsforbruket i verden, og ligger vesentlig over alle sammenlignbare land. Dette skyldes primært at det over år ikke er satset systematisk på å bruke vannbåren varme og alternative energikilder. Norge har alle forutsetninger for å bli et foregangsland i teknologiutvikling for strømsparing, men det forutsetter at myndighetene systematisk prioriterer det, og at forbrukerne har en gevinst av å følge det opp.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti viser til forslag i Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002). Disse medlemmer går imot en generell reduksjon av el-avgiften.

Komiteens medlem fra Senterpartiet vil foreslå toprissytem for el-avgiften fra årsskiftet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og til det som står foran, og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

St.prp. nr. 100 (2000-2001) - om endring av Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft i statsbudsjettet for 2001 - vedlegges protokollen.

Oslo, i finanskomiteen, den 20. november 2001

Siv Jensen
leder

Torbjørn Hansen
ordfører

Ingebrigt S. Sørfonn
sekretær

Vedlegg

Brev fra Finansdepartementet v/statsråden til finanskomiteen, datert 6. november 2001

Spørsmål fra Stortingets finanskomitéen vedr. St.prp. nr. 100 (2000-2001) Endring av Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft i statsbudsjettet for 2001

"Det vises blant annet til oppslag i media om at den foreslåtte nedsettelsen av el-avgiften fra 2.7.2001 skaper mye ekstra arbeid og unødig byråkrati for kraftsel-skapene.

Hva er Finansdepartementets vurdering av dette? Finnes det alternativer som er enklere for bransjen å forholde seg til?

Det bes i så fall om lovteknisk bistand til å utforme alternative forslag."

Svar:

I St.prp. nr. 100 (2000-2001) foreslo Regjeringen Stoltenberg å redusere el-avgiften med 1 øre med tilbakevirkning fra 2. juli 2001. I statsbudsjettet for neste år har de foreslått en ytterligere reduksjon med 1 øre pr. kWh fra 1. juli 2002, jf. St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Bakgrunnen for forslagene var at kraftprisene hadde økt mer enn det en antok høsten 2000. Hvis forslagene blir vedtatt blir avgiftssatsen 10,30 øre pr. kWh fra 2. juli 2001 og 9,30 øre pr. kWh fra 1. juli 2002. Gjeldende sats er 11,30 øre pr. kWh.

Spørsmålet ovenfor knytter seg først og fremst til konsekvenser av en avgiftsnedsettelse med tilbakevirkning fra 2. juli 2001.

Det er riktig at kraftleverandørene har gitt uttrykk for at de foreslåtte avgiftsreduksjonene midt i året vil skape betydelig ekstra arbeid og kostnader for dem med hensyn til manuell tilbakeføring av stander, oppdateringer, produksjon av nye avregninger m.v. Dette skyldes at endringer av avgifter krever oppdateringer av aktørenes IT-systemer. Hvis en strømkunde i tillegg har byttet strømleverandør etter 2. juli 2001 antas dette å medføre ytterligere merarbeid for kraftleverandørene. Avgiftsendringer som skjer midt i året og med tilbakevirkende kraft vil også være administrativt krevende for tollvesenet.

Beregning av el-avgiften skjer på bakgrunn av kvartalsvise målinger som avgis fra kunde til strømleverandør. Det er kraftleverandøren som er avgiftspliktig og som innbetaler avgiften til statskassen. Avgiften vil normalt bli fakturert kundene ved salg av kraften. Det fremgår av proposisjonen at kraftleverandørene må avregne avgiftsreduksjonen i første avgiftsoppgave etter at Stortinget har fattet vedtak om reduksjonen.

Avgiftsmyndighetene har imidlertid ikke kontrollmuligheter i forhold til om kraftleverandørene faktisk utbetaler det refunderte avgiftsbeløp videre til strømkundene fordi dette i likhet med faktureringen av avgiften er et forhold mellom den avgiftspliktige leverandør og kunde.

Da Regjeringen Stoltenberg foreslo en avgiftsreduksjon med tilbakevirkning fra 2. juli 2001 var det lagt til grunn at de avgiftspliktige strømleverandørene skulle få avgiftsreduksjonen i inneværende år. Forslaget hadde som premiss at proposisjonen ble behandlet straks Stortinget trådte sammen etter sommeren. Dette har ikke skjedd.

Konsekvensen av dette er at strømleverandøren først vil få avregnet avgiftsreduksjonen etter årsskiftet. Dette innebærer at avgiftsreduksjonen fra 2. juli i år ikke vil gi noen provenyvirkning på 2001-budsjettet (slik som det fremgår av proposisjonen). Avgiftsreduksjonen i 2. halvår i år vil i sin helhet bli belastet 2002-budsjettet. Det bokførte provenytapet på 2002-budsjettet kan dermed bli om lag 130 mill. kroner større enn lagt til grunn i Regjeringen Stoltenbergs budsjett. Alternativet til dette er å vedta en avgiftsreduksjon fra 1. januar 2002. Ved et slikt alternativ vil avgiften kunne reduseres om lag 0,5 øre pr. kWh i perioden 1. januar til 1. juli 2002 for å opprettholde samme nivå på inntektene fra 2002-budsjettet som forslaget fra Regjeringen Stoltenberg. Dette innebærer at avgiften kan reduseres til 9,80 øre pr. kWh i perioden fra 1. januar 2002 til 1. juli 2002.

Et vedtak i tråd med forslaget i St.prp. nr. 100 (2000-2001) vil som nevnt ovenfor medføre at inntektene fra el-avgiften blir redusert med 130 mill. kroner i 2002-budsjettet utover Regjeringen Stoltenbergs budsjett. Dersom dette legges til grunn, kan el-avgiften reduseres med ytterligere 0,5 øre/kWh til 9,30 øre pr. kWh i perioden 1. januar - 1. juli 2002. Dette er samme sats som foreslått av Regjeringen Stoltenberg fra 1. juli 2002.

Alternativet forutsetter at Stortingets vedtak om forbruksavgift I § 1 første ledd gis følgende ordlyd:

"Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres eller innføres til bruk her i landet. Avgift skal også betales ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk. Avgiftssatsen er 9,30 øre pr. kWh."

St.prp. nr. 100 (2000-2001) utgår.